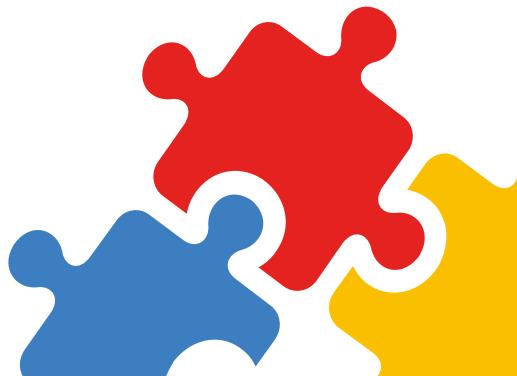

SAVEZ UDRUGA ZA AUTIZAM HRVATSKE

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2023

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2023

SAVEZ UDRUGA ZA AUTIZAM HRVATSKE

CROATIAN UNION OF ASSOCIATIONS FOR AUTISM

Ljudevita Posavskog 37, 10000 ZAGREB

tel: 385 1 8896 527

GSM: 385 91 344 2220, 385 91 604 6051, 385 95 809 3743, 385 91 2800 200

web: www.autizam-suzah.hr

e-mail: suzah@autizam-suzah.hr

IBAN: HR9023400091100010910 OIB: 64932576174 MB: 3247708

O NAMA

Savez udruga za autizam Hrvatske (skraćeno SUZAH) je nevladina, neprofitna i nestranačka organizacija koja djeluje s ciljem promicanja statusa i kvalitete življenja te pružanja pomoći osobama s autizmom i pružanja podrške osobama koje su s njima povezane: srodstvom, življnjem ili profesionalnom aktivnosti. SUZAH djeluje kao savez udruga koje djeluju u području autizma te su s teritorija cijele Hrvatske.

ČLANSTVO

SUZAH je demokratski ustrojena, reprezentativna i inkluzivna te kao takva prepoznata u RH i međunarodno. SUZAH je član:

MISIJA

Misija SUZAH-a je informiranje, savjetovanje, edukacija, pružanje podrške obiteljima osoba s autizmom te zastupanje potreba djece, mladih i odraslih osoba s autizmom, kako na razini države tako zajedno s udrugama članicama i na razinama lokalnih zajednica.

Udruge članice SUZAH-a

Udruga za autizam - Zagreb

1

Ulica Ljudevita Posavskog 37, 10000 Zagreb

e-mail: uaz.zagreb@gmail.com

Udruga "Sunce" Nova Gradiška

3

Vladimira Nazora 8, 35400 Nova Gradiška

e-mail: odelng.autizam@gmail.com

Udruga za autizam Zadar

5

Domovinskog rata 7, 230000 Zadar

e-mail: udruga.za.autizam.zd@gmail.com

Udruga za autizam "Pogled"

Nedelišće

7

Uska ulica 1, 40305 Nedelišće

e-mail: udrugapogled@gmail.com

Udruga obitelji djece s autizmom "Dar"

9

Vukovarska 216, 31000 Osijek

e-mail: udruga.dar.osijek@gmail.com

Udruga za djecu s autizmom i drugim teškoćama u razvoju "Rubikon"

11

Augusta Šenoe 27, 10290 Zaprešić

e-mail: udrugarubikon@gmail.com

Udruga za autizam „Spectrum“ Donji Miholjac

13

Trg Ante Starčevića 23, 31540 Donji Miholjac

e-mail: udruga.spectrum.dm@gmail.com

Udruga za skrb autističnih osoba Rijeka

2

Senjskih uskoka 1, 51000 Rijeka

e-mail: udruga.autizam.rijeka@gmail.com

Udruga za autizam Istra

4

Gajeva 3, 52100 Pula

e-mail: autizamistra@yahoo.com

Udruga roditelja djece s posebnim potrebama "Naša dica"

6

Put sv.Lucije 9, 21217 Kaštel Štafilić

e-mail: udruga@nasadica.hr

Udruga za autizam Bjelovar

8

Ulica Janka Draškovića 1, 43000 Bjelovar

e-mail: uzabj99@gmail.com

Udruga za djecu s teškoćama u razvoju "Zvončići"

10

Trg sv. Franje Ksaverskog 2, 47000 Karlovac

e-mail: zvoncici.karlovac@gmail.com

Udruga Zajedno do zdravlja Dubrovnik

12

Dr.Roka Mišetića bb, 20000 Dubrovnik

e-mail: info@zajedno-do-zdravlja.hr

Udruga roditelja i osoba s poteškoćama šireg autističnog spketra „Plavi Cvijet“ Slavonski Brod

14

Slavonska 71, 35000 Slavonski Brod

e-mail: udruga@plavicvijet.hr

Zaposlenici i suradnici

Lidija Penko, predsjednica Saveza udruga za autizam Hrvatske i Udruge za skrb autističnih osoba Rijeka, majka je kćeri s autizmom i cjeloživotna aktivistica za osobe s autizmom u Hrvatskoj. Lidija Penko je član raznih vladinih i nevladinih radnih tijela vezanih uz prava osoba s autizmom. Članica je Vijeća Autism Europe a aktivna je na domaćoj, regionalnoj i europskoj razini.

Kroz 2023. godinu Savez udruga za autizam je zadržao tri zaposlenika. Višeg savjetnika – koordinatora programa, Višu finansijsku savjetnicu te voditelja programa „Mama i tata – znaju i mogu“.

1

Nikola Tadić

2

Tena Veverka

3

Tomislav Cvrtnjak

Nikola Tadić, mag. politologije, viši savjetnik – koordinator programa SUZAH-a. Kroz cijelu godinu aktivno radio na razvoju Saveza u područjima razvijanja novih projektnih ideja, povezivanju udruga članica te transferu znanja, komunikaciji s drugim akterima u cijelom području civilnog društva, komunikaciji s medijima i zainteresiranim javnošću, suradnji s domaćim i stranim stručnjacima u području autizma, vođenju web stranice i društvenih medija SUZAH-a, analizi i praćenju javnih politika, posjetu udrugama članicama, pisanju narativnih izvještaja i svom drugom dnevnom aktivnošću SUZAH-a.

Tena Veverka, mr.sc. ekonomije i poslovne administracije, viši finansijski savjetnik SUZAH-a. Kroz cijelu godinu aktivno radila na razvoju novih projektnih ideja, vođenju poslovne i finansijske administracije Saveza, komunikaciji s računovodstvom, održavanju i vođenju web stranice SUZAH-a, inventure, pisanju finansijskih izvještaja, vođenju baze volontera i suradnika SUZAH-a, finansijskom praćenju provedbe projekata, organizaciji Skupština SUZAH-a i organizaciji Svjetskog dana svjesnosti o autizmu, prikupljanju sve potrebne dokumentacije i svom drugom dnevnom aktivnošću u djelovanju SUZAH-a.

Tomislav Cvrtnjak, mag.rehab.educ., voditelj programa „Mama i tata – znaju i mogu“. Kroz cijelu godinu aktivno je radio kao stručnjak u području autizma na vođenju informativnog komunikacijskog kanala, održavanju serija edukacija u području autizma i ostvarivanja prava, kroz neposredan rad s osobama s autizmom i osobama koje su s njima povezane srodstvom ili profesionalnom aktivnopšću, na razvoju Saveza u područjima novih projektnih ideja, povezivanju udruga članica te transfera znanja, praćenju suvremenih trendova i istraživanja u području autizma te analizi javnih politika.

Kroz 2023. godinu SUZAH je surađivao s:

1

Anka Kekez Koštor, doc. dr. sc, Fakultet političkih znanosti, suradnja oko javnih politika u području osoba s invaliditetom.

2

Ivana Buljan Babić, mag.psych., serije neformalnih grupa podrške za obitelji djece s autizmom u sklopu programa „Mama i tata – znaju i stignu“.

3

Jasmina Stošić, doc. dr. sc. Docentica na Edukacijsko – rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Pročelnica Odsjeka za inkluzivnu edukaciju i rehabilitaciju.

4

Sven Janovski, revizija strateškog plana SUZAH-a za razdoblje do 2025. godine u prijeloznom razdoblju Nacionalne sustavne podrške.

5

Billie Jean Boras, dipl. iur., pravne savjetodavne usluge obiteljima s članom s autizmom kroz program „Mama i tata – znaju i stignu“ te „Mama i tata – znaju i mogu“.

Kroz 2023. godinu kao podrška radu SUZAH-a sudjelovao je jedan volonter koji je pružao podršku oko implementacije i korištenja Google alata, jedan volonter koji je pružao podršku oko administriranja internet stranice Saveza te jedan volonter za podršku pri prevođenju službenih materijala SUZAH-a.

AKTIVNOSTI SUZAH-a KROZ 2023. GODINU

Savez udruga za autizam Hrvatske je u 2023. godini proveo je zadnju godinu Razvojne suradnje s Nacionalnom zakladiom za razvoj civilnog društva pod okriljem osmog Centra znanja za društveni razvoj u području unapređenja kvalitete življenja osoba s invaliditetom. Ovaj oblik suradnje uključivao je veće povezivanje s ostalim snažnim dionicima civilnog društva i programski usmjeravao Savez udruga za autizam prema praćenju politika vezanih uz brigu i unaprijeđene života osoba s invaliditetom. Pod okriljem Centra znanja, SUZAH je nastavio djelovanje u području edukacija, povezivanja udruga članica, razmjene dobrih praksi među udrugama članicama te povezivanje s drugim europskim nacionalnim i krovnim organizacijama. Veliki značaj za Savez nosi potpisivanje ugovora o prijelaznom, pripremnom razdoblju Nacionalne sustavne podrške koja započinje s 2024. godinom.

Najveći uspjeh organizacije u 2023. godini je primarno kapacitiranje SUZAH-a s novim zaposlenikom, stručnjakom u području edukacijske - rehabilitacije, preciznije autizma. SUZAH-ov tim je uložio značajne napore kroz 2023. godinu da restrukturira svoje djelovanje i svakodnevno funkcioniranje kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal postojanja stručnjaka unutar svoje strukture. Rad SUZAH-a prije zapošljavanja edukacijskog - rehabilitatora bio je ponekad ograničen ovisnošću o vanjskim suradnicima koji su stručnjaci u području autizma no sadašnja dinamika omogućila je iskorak u stvaranju znanstveno utemeljnih dokumenata, brzog praćenja novih trendova i praksi u području autizma, odgovaranja na upite zainteresirane javnosti i stručnjaka, edukaciji, odgovaranja na jednostavne upite autističnih osoba i obitelji diljem Hrvatske te primarno pružanje podrške udrugama članicama u trenucima nedoumica oko rehabilitacijskih metoda ili razvoja novih programa.

U 2023. godini SUZAH se bavio temama:

1. Probir djece s autizmom u zdravstvenom sustavu
2. Dijagnostika autizma
3. Rana intervencije za djecu s autizmom
4. Vještačenje osoba s autizmom pri Jedinstvenom tijelu vještačenja
5. Asistenti u vrtićima i školama
6. Poteškoće s upisom djece s autizmom u vrtiće i škole te razlike u ovom procesu diljem Hrvatske

7. Kapacitiranje vrtičkih i školskih stručnih timova
8. Specifični problemi u komunikaciji između učenika s autizmom i nastavnog osoblja
9. Kapacitiranje timova u zdravstvenom sustavu
10. Transformacija i modernizacija specijaliziranih ustanova te podrška ustanovama koje rade s djecom i osobama s autizmom te njihovim obiteljima (Centri za autizam, Centri za rehabilitaciju, Specijalne medicinske ustanove)
11. Deinstitucionalizacija ustanova koje su već ušle u taj proces ili je zaključeno da je promjena prijeko potrebna
12. Decentralizacija usluga za djecu i osobe s autizmom te njihove obitelji diljem Hrvatske, primarno van urbanih sredina
13. Organizacija slobodnog vremena za djecu i osobe s autizmom
14. Medicinska skrb
15. Podrška za hitna medicinska stanja
16. Stomatološka skrb
17. Edukacija osoblja područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad: Pula, Nova Gradiška i Dugo Selo
18. Analiza dostupnosti asistivnih tehnologija
19. Financiranje udruga koje rade u području skrbi za osobe s autizmom
20. Administrativno opterećenje udruga koje rade u području skrbi za osobe s autizmom
21. Budućnost razvoja lokalnih organizacija civilnog društva kroz izradu Nacionalnog plana
22. Podrška pojedinim udrugama članicama oko lokalnih inicijativa
23. Samozastupanje osobe s autizmom
24. Terminologija autizma i njezina transformacija
25. Prezentacija problema podrške djeci i osobama s autizmom i njihovim obiteljima široj javnosti putem medija
26. Skrb za osobe s autizmom starije od 21. godine života
27. Problem održivosti stambenih zajednica za osobe s autizmom

28. Podrška osnivanju i širenje mreže usluge organiziranog stanovanja i stambenih zajednica za osobe s autizmom
29. Razvijanje mreže poludnevnih i dnevnih boravaka za osobe s autizmom diljem RH
30. Zapošljavanje osoba s autizmom
31. Sportske i rekreativne aktivnosti za djecu i osobe s autizmom
32. Psihološka podrška za obitelji djece i osoba s autizmom
33. Izazovi u ostvarivanju zakonom zajamčenih prava za osobe s autizmom i njihove obitelji
34. „Odmor od brige“ kao prijeko potrebna usluga u kontekstu autizma
35. Farmakologija i autizam
36. Specifični socio-ekonomski pritisak na obitelji djece i osoba s autizmom u Republici Hrvatskoj
37. Sustav skrbi za djecu i osobe s autizmom u Gradu Zagrebu
38. Temeljna ljudska prava osoba s autizmom u kontekstu:
  - Primjene i provedbe Zakona o socijalnoj skrbi
  - UN-ove Konvencije o pravima osoba s invaliditetom
  - Univerzalnog indeksa ljudskih prava Ujedinjenih naroda

S ovim velikim brojem tema SUZAH se u proteklom razdoblju bavio u različitom opsegu. Neke su teme otvorena na sastancima s predstavnicima resornih ministarstava u okviru direktnih sastanaka ili na Povjerenstvima i radnim skupinama. Za neke teme SUZAH se angažirao slanjem dopisa, požurnica, upita resornim uredima te kroz zajednički rad s uredom Pravobraniteljice za OSI. Druge teme su raspravljene i otvorene u okviru djelovanja Saveza u sklopu Zajednice Saveza osoba s invaliditetom (SOIH) i u sklopu suradnje SUZAH-a sa širim civilnom društvom (KLJP, CMS, MMH, Zelena Akcija, RODA, Gong, Klubture, CESI). U konačnici, jedan veliki dio tema je obrađen direktnim aktivnostima SUZAH-a kao što su rad na projektima, organiziranje edukacija u zdravstvenim ustanovama, centrima za socijalnu skrb, putem programa „Mama i tata – znaju i stignu“, organizacijom panela, okruglih stolova i konferencije. Sredinom godine Savez je započeo s provedbom novog programa „Mama i tata – znaju i mogu“ pomoću kojeg je otvoreno besplatno Savjetovalište kojim se pružaju najaktualnije informacije o dostupnim pravima i uslugama te stručna savjetodavna podrška utemeljena na najsuvremenijim spoznajama o autizmu putem telefona i e-pošte.

SUZAH je surađivao s nekoliko organizacija iz Italije, Francuske, Slovenije, Portugala i Španjolske. Aktivna suradnja je nastavljena i s europskom krovnom organizacijom u području autizma Autism Europe, gdje je predsjednica SUZAH-a Lidija Penko nastavila svoj mandat kao član Upravnog Vijeća ove organizacija.

Najveći problem u 2023. godini je u neku ruku proizašao iz najvećeg uspjeha. Kombinacija jačanja kapaciteta organizacije, provedbe dva europska projekta te dodatna sredstva data na raspolaganja od strane NZRCD u drugoj polovici 2023. godine iznimno su opteretili tim organizacije. Izniman rast aktivnosti, od kojih su kreirane u vrlo kratkom periodu, dovele su do značajnog opterećenja zaposlenika što se u neku ruku odrazilo i na dinamiku tima te psihofizičko stanje djelatnika. Ipak u konačnici, problemi oko komunikacije, puno terenskog rada i iscrpljenosti prevladani su povećanim ulaganjem u komunikaciju, s više timskim sastanaka te provedbom revizije strateškog dokumenta SUZAH-a.

Drugu polovicu 2023. godine tim SUZAH-a je uvelike iskoristio kako bi ispitao kapacitete svojih 12 udruga članica te posjetio i upoznao još dvije udruge koje su do kraja 2023. godine ušle u punopravno članstvo Saveza, povećavajući broj članica SUZAH-a na 14. U svrhu procjene kapaciteta udruga članica stvorena je posebna metodologija od strane SUZAH-a, s obzirom da metodologije i materijali dostupni u javnoj domeni nisu bili adekvatni za procjenu specifičnosti udrug koje djeluju u RH u području autizma. Osim procjene i okvirne podjеле udruga članica po njihovim kapacitetima „Analiza članstva SUZAH-a“ kreiran je i okvir podrške i suradnje s udrugama u narednom razdoblju s ciljem bolje suradnje, jačanja podrške i kapaciteta SUZAH-a i njegovih udruga članica diljem Hrvatske. Analiza naglašava ključnu ulogu suradnje, razmjene znanja i podrške unutar zajednice. Fokus na kontinuiranom razvoju kapaciteta udruga od presudne je važnosti za pružanje visokokvalitetne podrške osobama s autizmom i njihovim obiteljima diljem Hrvatske. Ovo istraživanje ne samo da identificira trenutačne potrebe osoba s autizmom, već i ističe ključnu važnost stvaranja inkluzivnijeg društvenog okruženja. Daljnja podrška, resursi i angažman od suštinske su važnosti za postizanje veće svijesti, obrazovanja i integracije u društvo. Nastavak napora organizacija za autizam u Hrvatskoj bit će presudan za stvaranje okoline koja će pružiti podršku i razumijevanje osobama s autizmom, jačajući njihovu ulogu unutar društva.

Aktivnosti SUZAH-a raspoređene kronološki u tri cjeline:

(1/3) siječanj 2023 – travanj 2023

- U izvještajnom razdoblju je Ministarstvo zdravstva distribuiralo dopis i "Protokol za prijem osoba s poremećajem iz spektra autizma na medicinsku obradu" koji je izradio SUZAH. Iako je ministar dopis o distribuciji materijala uputio krajem prošlog izvještajnog razdoblja, sami materijali te povratne informacije o vidljivosti ovog dopisa i materijala postali su dostupni tek u ovom izvještajnom razdoblju. Ovu suradnju i komunikaciju s Ministarstvom zdravstva smatramo izuzetno kvalitetnim korakom u našoj zagovaračkoj aktivnosti prema cijelom sektoru zdravstva i stepenici na kojoj možemo dalje graditi razvoj budućih politika koje su usmjerene dizanju kvalitete zdravstvene skrbi za osobe s autizmom.
- Savez udruga za autizam je u izvještajnom razdoblju proveo **tri edukacije za roditelje** djece s autizmom. Edukacije je držala Asja Dubravčić, višegodišnja suradnica Saveza i stručnjakinja u području autizma. Prva edukacija održana je 26.01. pod nazivom "Vizualna podrška - Izrada socijalnih priča". Druga edukacija održana je 16.03. i nosila je naziv "Igra - Floortime pristup i kreativne tehnike" dok je treća edukacija „Samostalnost u svakodnevnom životu i Akademsko učenje“ održana 09.03.2023. godine.
- **Savez udruga za autizam Hrvatske je 25.02. održao Redovnu godišnju Skupštinu.** Okupilo se osam predstavnika udruga članica Saveza te je usvojen izvještaj o radu i finansijskom poslovanju SUZAH-a u 2022. godini, predstavljen je europski projekt SACREE na kojem je Savez jedan od ključnih partnera i napredak istraživanja provedenog u projektu Platforma 50+. Predstavnici udruga članica su imali priliku kroz nekoliko sati pričati o svojim uspjesima, projektima, novim idejama te izazovima s kojima se suočavaju. Dogovorene su zajedničke aktivnosti povodom obilježavanja Svjetskog dana Svesnosti o autizmu te su predstavljeni zahtjevi kandidata za članstvo SUZAH-u, Udruga Spectrum (Donji Miholjac), Udruga plavi cvijet (Slavonski Brod) i Udruga autizam 365 (Split).

predstavnika udruga članica Saveza te je usvojen izvještaj o radu i finansijskom poslovanju SUZAH-a u 2022. godini, predstavljen je europski projekt SACREE na kojem je Savez jedan od ključnih partnera i napredak istraživanja provedenog u projektu Platforma 50+. Predstavnici udruga članica su imali priliku kroz nekoliko sati pričati o svojim uspjesima, projektima, novim idejama te izazovima s kojima se suočavaju. Dogovorene su zajedničke aktivnosti povodom obilježavanja Svjetskog dana Svesnosti o autizmu te su predstavljeni zahtjevi kandidata za članstvo SUZAH-u, Udruga Spectrum (Donji Miholjac), Udruga plavi cvijet (Slavonski Brod) i Udruga autizam 365 (Split).

- **Djelatnik Saveza je u izvještajnom razdoblju preuzeo vodstvo radne skupine koju čine predstavnici pojedinih Saveza u području skrbi za OSI** s ciljem da se kvalitetno analiziraju podaci prikupljeni

anketom u prethodnom izvještajnom razdoblju i kreiraju smjernice za jačanje održivosti i otpornosti organizacija civilnog društva u području skrbi za OSI.

- Dana 09.03.2023. predsjednica Saveza udruga za autizam Hrvatske, gđa. Lidija Penko, je sudjelovala na 94. Sjednici Saborskog odbora za zdravstvo u Hrvatskom saboru. Tema sjednice je bila Problematika dječje psihijatrije u Hrvatskoj, koju je inicirao Dr.prof. Ivan Begovac a SUZAH podržao obzirom na problematiku koja je od iznimne važnosti za populaciju s autizmom. Na sjednici su psihijatri i struka iz raznih klinika i bolnica govorili o nedostatku stručnog kadra, prostornih uvjeta i organizacije u domeni dječje psihijatrije, a ispred SUZAH-a je predsjednica Penko istaknula da pored dječje psihijatrije imamo problem i odraslih koji nije adekvatno riješen te i na njega treba obratiti pažnju i pronaći rješenje. U Hrvatskoj je potrebno оформити regionalna centra za mentalno zdravlje i krizna stanja za osobe s autizmom svih uzrasta.
- 27. ožujka je održana **konferencija "Autizam i mentalno zdravlje"** u suorganizaciji Udruge za autizam i ostale neurodivergentnosti, samozastupanje i kulturu različitosti - ASK i Saveza udruga za autizam Hrvatske povodom obilježavanja Svjetskog dana svjesnosti o autizmu se fokusirala na ključne izazove koji utječu na mentalno zdravlje autističnih osoba bez intelektualnih teškoća i istraživala strategije i učinkovite interdisciplinarnе podrške i pristupe adresiranju psihoterapijskih pitanja mentalnog zdravlja. Konferencija je prijavljena za bodovanje Hrvatskoj liječničkoj komori, Hrvatskoj psihološkoj komori, Hrvatskoj komori edukacijskih-rehabilitatora i Hrvatskoj komori zdravstvenih radnika a obuhvatila teme:
  - Samozljeđivanje i suicidalne ideacije u autističnih osoba bez intelektualnih teškoća
  - Autistični umor i sagorjevanje (pojam autistic burnout)
  - Autistična trauma i prilagodba psihoterapijskih pristupa autističnim osobama bez intelektualnih teškoća
- Savez udruga za autizam Hrvatske prepoznao je Hrvatski zavod za socijalni rad sa svojim područnim uredima (bijše Centre za socijalnu skrb) kao izuzetno važne institucije u lancu podrške djeci s autizmom, osobama s autizmom te njihovim obiteljima. Shodno tome ostvarena i u 2023. godini suradnja s tri Centra, Centrom za socijalnu skrb Dugo Selo, Centrom za socijalnu skrb Pula i Centrom za socijalnu skrb Nova Gradiška. U travnju 2023. godine, točnije 04.04. CZSS Pula, 17.04. CZSS Dugo Selo te 27.04. CZSS Nova Gradiška, održane su edukacije za djelatnike na temu "Kako uspostaviti komunikaciju s osobom iz spektra autizma".

- Dana 02.04. SUZAH je obilježio **Svjetski dan svjesnosti o autizmu** te poslao poruku donositeljima odluka, zdravstvenim djelatnicima i javnosti o temi koja je usko vezana uz mentalno zdravlje a koja je od izuzetne važnosti za populaciju osoba s autizmom i njihovih obitelji diljem Hrvatske. U travnju je fokus stavljen na važnost mentalnog zdravlja, potrebu Centra psihijatrijske podrške za osobe s autizmom s naglaskom na krizna stanja u 4 urbana centra u RH te važnost edukacije o specifičnostima autizma. Za slogan je izabran široki poziv, upućen od strane osoba s autizmom prema medicinskim djelatnicima – „Doktore, i ja Vas trebam!“. U sklopu obilježavanja Svjetskog dana svjesnosti o autizmu, u suradnji s Udrugom ASK, održan je panel "**Ja imam nešto za reći – komunikacija kao ljudsko pravo**". Kroz razgovor sa stručnjakinjama adresirani mitovi o AAK, potpomognutoj komunikaciji i kako oni utječu na roditeljske stavove i pravo na komunikaciju same negovoreće osobe. Naposljetku, za djecu i roditelje djece s autizmom Savez je organizirao posjet zagrebačkom ZOO vrtu.
- Tomislav Cvrtnjak je sudjelovao na Konferenciji edukacijskih rehabilitatora 2023 koja se održala od 12. do 15. travnja 2023. u Hotelu Olympia u Vodicama. Događaj je organiziran u suradnji Saveza edukacijskih rehabilitatora Hrvatske, Hrvatske komore edukacijskih rehabilitatora, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu i Hrvatske udruge za ranu intervenciju u djetinjstvu. Na konferenciji su kroz niz predavanja i radionica predstavljena najnovija dostignuća i najbolje prakse u području edukacijske rehabilitacije. Neke od tema uključivale su inkluzivno obrazovanje, asistivnu tehnologiju i potpomognutu komunikaciju, socijalne usluge i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Trećeg dana konferencije, 14. travnja 2023., u sklopu konferencije održan je i simpozij s temom „Strukovno obrazovanje i zapošljavanje osoba s invaliditetom – izazovi i prilike“ na kojem je **Cvrtnjak održao usmeno izlaganje na temu „Zapošljavanje autističnih osoba“**. Osim prilike za stjecanje novih znanja, konferencija je bila izvrsna prilika za umrežavanje s drugim stručnjacima u području i razmjenu ideja.

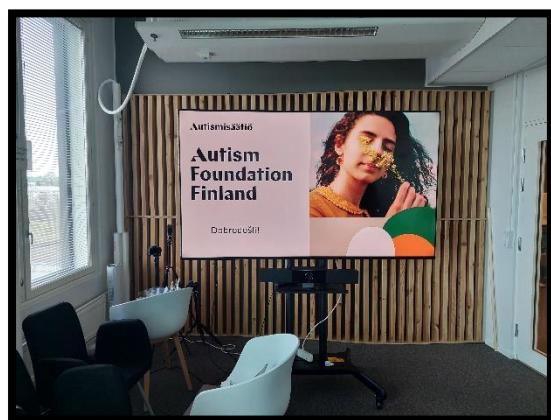
(2/3) svibanj 2023 – kolovoz 2023

- U izvještajnom razdoblju SUZAH je izdvojio vrlo značajne resurse kako bi razvio novu prijavu na natječaj MROSP "Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga za razdoblje 2023. do 2025." Za razliku od dosadašnja dva ciklusa programa u trajanju od ukupno 6 godina, SUZAH je težio promjeni fokusa sa pružanja podrške u obiteljskom domu prema jačanju analitičkih kapaciteta SUZAH-a i širenju svoje

djelatnosti na veći broj korisnika na širem području RH. Pozitivnim rezultatom natječaja za program pod nazivom „**Mama i tata – znaju i mogu**“ SUZAH je i ostvario cilj te je u izvještajnom razdoblju uspostavio SOS telefon za autizam te u potpunosti izmijenio i proširio dio stranice koji se bavi samom temom autizma te pravima osoba s autizmom.

- Savez udruga za autizam je u izvještajnom razdoblju sumirao najvažnije stavke novog **Zakona o osobnoj asistenciji** s fokusom na one dijelove zakone koji se odnose na udruge koje djeluju u području autizma te same osobe s autizmom. Sumirane stavke zakona su objavljene na mrežnim stranicama SUZAH-a te je srođan dokument distribuiran prema svim udrugama članicama Saveza.
- U sklopu trogodišnjeg programa „Mama i tata – znaju i stignu“ tim SUZAH-a je od 03. do 07. svibnja organizirao studijski posjet Savezu za autizam Finske u Helsinkiju. Svrha posjeta bila je upoznati se s finskim sustavom podrške i primjerima dobre prakse u pružanju usluga za autistične osobe i njihove obitelji. Finska se zbog jakih zagovaračkih aktivnosti i podizanja svijesti o pravima svih građana smatra jednim od lidera u promicanju inkluzije i njezinoj implementaciji. Ova zemlja i dalje zauzima jedno od vodećih mesta u stvaranju društva naklonjenog autizmu, koje prihvaca različitost i omogućuje autističnim osobama da napreduju. Finska potiče puno sudjelovanje i doprinos autističnih osoba u svim aspektima društva, uključujući obrazovanje, zapošljavanje i život u zajednici. Ovaj progresivni pristup može biti inspiracija drugim zemljama koje nastoje stvoriti inkluzivnije i ugodnije okruženje za sve svoje stanovnike.

organizirao studijski posjet Savezu za autizam Finske u Helsinkiju. Svrha posjeta bila je upoznati se s finskim sustavom podrške i primjerima dobre prakse u pružanju usluga za autistične osobe i njihove obitelji. Finska se zbog jakih zagovaračkih aktivnosti i podizanja svijesti o pravima svih građana smatra jednim od lidera u promicanju inkluzije i njezinoj implementaciji. Ova zemlja i

- Za vrijeme poslovnog puta u Finskoj, Nikola Tadić je putem online platforme, dana 05. svibnja u sklopu konferencije povodom obilježavanja Nacionalnog dana osoba s cerebralnom paralizom, održao izlaganje na temu "**Odmor i skrbi - iskustvo provedbe**".
- Dana 06. svibnja predsjednica je putem ZOOM-a prisustvovala **Generalnoj skupštini Autisme Europe**
- Dana 01. lipnja je Nikola Tadić moderirao okrugli stol "Inkluzija u sustavu odgoja i obrazovanja - izazovi i mogućnosti".
- Dana 03. kolovoza Nikola Tadić, programski koordinator SUZAH-a posjetio je Edukacijsko – rehabilitacijski centar Sveti Josip Radnik u Čitluku u Bosni i Hercegovini koji predstavlja izuzetno važan resurs za djecu s teškoćama u razvoju i njihove obitelji u ovom dijelu BiH, te mu gravitira i određen broj djece iz susjednog dijela Hrvatske. Ova ustanova djeluje kao dnevni centar za rehabilitaciju i edukaciju, pružajući stručnu podršku i poticajno okruženje za razvoj djece s teškoćama u razvoju. Centar se ističe suvremenom opremom i prostorima prilagođenim različitim potrebama djece. Kabineti za logopeda, edukacijskog rehabilitatora, fizioterapeuta te psihologa i socijalnog radnika omogućuju pristup raznovrsnim terapijama i podršci dok je fokus je individualnim i grupnim

aktivnostima koje su prilagođene svakom djetetu, s naglaskom na razvijanju djetetovih potencijala i jačanju njihovih vještina.

- U izvještajnom razdoblju SUZAH je na svojim internet stranicama objavio **Analizu modela održivosti organizacija civilnog društva na primjeru Španjolske i Finske**. Ovaj dokument, već prethodno poslan Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnog društva tako je postao dostupan široj javnosti te je distribuiran prema udrugama članicama i suradnicima.
- **Nikola Tadić je izabran kao predstavnik sektora osoba s invaliditetom u Radnu skupinu za izradu Nacrta Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava 2024. – 2025.** te je na prvom sastanku kao član radne skupine sudjelovalo dana 13. lipnja. Drugi djelatnik SUZAH-a Tomislav Cvrtnjak izabran je kao zamjena.
- Dana 15.06.2023. predsjednica Lidija Penko je bila na Svečanom obilježavanju 40. godina postojanja Centra za autizam Zagreb koje je održano u Maloj dvorani Vatroslav Lisinski u Zagrebu.

- Predsjednica SUZAH-a, gđa. Lidija Penko je 05. srpnja sudjelovala u radu Povjerenstva Vlade RH za OSI na temu zakona o osobnoj asistenciji.
- Savez je u ovom razdoblju prijavio još projekte:

Od svijesti do akcije: mapiranje prava osoba s autizmom u Hrvatskoj, IMPACT4VALUES

Projekt je za glavni cilj imao ideju odmicanje od pristupa „gašenja požara“ prema stvaranju jasnih i kvalitetnih temelja za uspostavu suvremenog sustava podrške i zaštite osoba s autizmom diljem cijele Hrvatske te je kao svoju okosnicu vidio kreiranje prvog sveobuhvantnog „Izvještaja o autizmu“ u povijesti RH koji koristi dokumente Povelju Europske unije o temeljnim pravima i Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom UN-a kao svoj istraživački i metodološki temelj. Uz kreiranje Izvještaja na projektu su se planirali stvoriti i popratni dokumenti koji se pobliže bave temama autističnih samozastupnika te skrbi za osobe s autizmom s intelektualnim poteškoćama starije od 21. godine kao dvije skupine koje trpe značajne povrede temeljnih prava, bilo kroz negiranja glasa prve populacije ili česte institucionalizacije druge populacije.

Promjena globalno kreće lokalno, Zaklada ICF

Cilj projekta bio je educirati minimalno 60 voditelja udruga, roditelja djece s autizmom okupljenih oko lokalnih udruga i zaposlenika udruga o znanstveno utemeljenim postavkama probira, dijagnostike i rane intervencije u području autizma.

Iako ovi projekti nisu dobili podršku, njihov razdraženi plan i program uz potrebna ažuriranja ostaju vrijedna imovina Saveza koju ćemo kroz programe nastojati prijaviti u nekom od budućih poziva.

(3/3) rujan 2023 – prosinac 2023

- U izvještajnom razdoblju SUZAH je posjetio 10 udruga članica. Posjeti su bili visoko strukturirani te se prilikom sastanka s vodstvom organizacije radila osnovna SWOT analiza, prolazilo planove i vizije

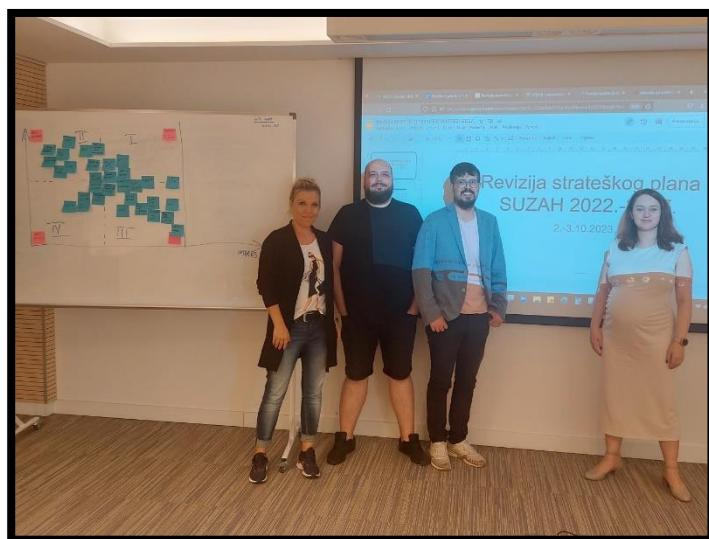
udruga članica te u konačnici veliki naglasak je stavljen na ulogu SUZAH-a u razvoju organizacije u članstvu. Djelatnici SUZAH-a su analizirali odgovore, napravili profile svih udruga članica te napravili okvirne dogovore oko implementacije

nekih od ideja i sugestija u narednom razdoblju. S obzirom na orijentiranost Saveza prema svojim udrugama napravljen je veliki iskorak u razumijevanju problematike pojedinih udruga te smjeru razvoja koji SUZAH treba implementirati kako bi još kvalitetnije podržao članstvo diljem RH.

- Dana 18. rujna je Nikola Tadić sudjelovala na Sjednici Mjesnog odbora Maksimirска naselja s ciljem prikupljanja informacija oko potencijalnom širenju kapaciteta Centra za autizam u tom zagrebačkom kvartu.
- Dana 27. i 28. rujna je finansijska savjetnica SUZAH-a, Tena Veverka, sudjelovala na edukaciji u Impact centru u Zadru, u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema za prelazak na Nacionalnu Institucionalnu podršku u 2024. godini prilikom čega je obradila teme: Pravilnik o prihvatljivosti troškova u okviru Europskog socijalnog fonda +, Godišnji plan objave poziva na dostavu projektnih prijedloga za 2023. u okviru Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021-2027, Zakon i pravilnik o porezu na dohodak, Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, Pravni učinci ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava

- Dana 02. i 03. listopada 2023. održana je **Radionica revizije strateškog plana SUZAH-a** za razdoblje od 2025. godine. Radionica se nadovezala na rezultate prethodnog strateškog planiranja održanog 2.-3.12.2021. godine, kada je izrađen strateški plan za period od 2022. – 2025. godine. S obzirom na izmijenjene vanjske i unutarnje okolnosti djelovanja organizacije, kao i visok stupanj ostvarenja zacrtanih ciljeva, zaključeno je kako je potrebno revidirati doneseni strateški plan, što je predviđeno kao dobra praksa i u trenu kad se donosio prethodni strateški plan organizacije. Cilj revizije

je bio ustanoviti stupanj postignuća ustanovljenih strateških ciljeva za tekući period te uzimanjem u obzir njihova postignuća i izmijenjenih okolnosti djelovanja organizacije preoblikovati postojeće ciljeve te olakšati njihovu operacionalizaciju. Svrha ovog procesa je bila olakšati provođenje strategije osobama koje rade u organizaciji, ali i ponuditi što bolji uvid članicama organizacije kao i ostalim relevantnim dionicima u djelovanje organizacije i plan za njezin daljnji razvoj.

- Dana 03. listopada je Tena Veverka sudjelovala i na edukaciji „**Obračun plaća, obračun drugog dohotka, obračun putnoga naloga**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 05. listopada je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Registar neprofitnih organizacija (RNO)**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 10.10. desetak organizacija civilnog društva, među kojima je bio i SUZAH, pokrenulo je kampanju naziva „**Sutra je tvoje – udružimo se**“ čiji je cilj pokazati kako su udruge važne za razvoj lokalne zajednice i poboljšanje života u našem društvu. Kampanja je primarno namijenjena mladima s ciljem podizanja svijesti o udrugama, što one rade te zašto su i kako korisne za njih i društvo općenito.
- Dana 10. listopada je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Vidljivost u kontekstu EU fondova**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 12. listopada je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Dokazna dokumentacija i mikropodaci u ESF**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.

- Dana 16. listopada predsjednica Penko je sudjelovala na 7. sjednici **Izvršne radne skupine za izradu Nacionalnog strateškog plana za ranu intervenciju u djetinjstvu.**
- Dana 17. listopada predsjednica je sudjelovala na **Sjednici Povjerenstva Vlade RH za osobe s invaliditetom** koja je održana u Sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu i na kojoj su bili prisutni Premijer Andrej Plenković i Ministar Piletić te predstavnici Saveza i SOIHa, a sjednicu je vodila državna tajnica Marija Pletikosa. Tema sjednica je bilo predstavljanje Zakona o inkluzivnom dodatku te Izmjena i dopuna zakona o dječjem doplatku koje trebaju stupiti na snagu u 2024. godini.

- Dana 17. listopada je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji **“Sukob interesa i nepravilnosti u ESF-u”** u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Od 17. do 19. listopada SUZAH je imao priliku organizirati **partnerski sastanak u sklopu SACREE projekta u Zagrebu**. Radilo se o drugom transnacionalnom sastanku projekta koji sada ulazi u svoju drugu godinu provedbe na kojem su nam se pridružili predstavnici organizacija partnera iz Francuske, Belgije, Italije, Portugala. Program SACREE ima za cilj poboljšati svakodnevni život osoba s autizmom promicanjem uključivog bavljenja sportskim aktivnostima. Projekt traje 36 mjeseci (od lipnja 2022.

do lipnja 2025.), a financira ga program Erasmus+ Sport Europske komisije. U pripremi sastanaka te u provedbi projekta uvelike su korišteni resursi SUZAH-a izgrađeni kroz nekoliko

zadnjih godina podrške od strane NZRCD, ako uzmemo u obzir činjenicu da je u sklopu projekta SUZAH zadužen za kreiranje detaljnog vodiča za sportske aktivnosti za osobe s autizmom.

- Tomislav Cvrnjak, edukacijski rehabilitator i voditelj programa “Mama i tata – znaju i mogu”, već treću godinu zaredom drži predavanja za studente edukacijske rehabilitacije na Edukacijsko-

rehabilitacijskom fakultetu u Zagrebu. Ovogodišnje gostujuće predavanje održano je 24. listopada 2023. u okviru kolegija **“Zapošljavanje osoba s invaliditetom”** u III. semestru diplomskog studija edukacijske rehabilitacije. Fokus predavanja usmjeren je na temu zapošljavanja autističnih osoba, s ciljem da se studentima pruži dublje razumijevanje specifičnosti u funkcioniranju odraslih autističnih pojedinaca i istakne važnost zapošljavanja i rada za njihovu dobrobit i kvalitetu života. Studentima su također predstavljene moguće strategije i prilagodbe kojima možemo olakšati zapošljavanje autističnih osoba te im pomoći u održavanju zaposlenja. Ovo predavanje nije bilo samo teorijsko, već praktično usmjereno na poticanje budućih edukacijskih rehabilitatora na prepoznavanje važnosti inkluzivnog i individualiziranog pristupa zapošljavanju, kako bismo zajedno doprinijeli poboljšanju društvene percepcije i podrške autističnim osobama u zajednici. U predavanju su posebno naglašeni izazovi s kojima se autistične osobe suočavaju u procesu zapošljavanja, osvještavajući studente o stvarnosti poražavajućih ishoda u ovom području i potičući ih na promišljanje o konkretnim rješenjima i podršci koju oni kao budući stručnjaci mogu pružiti.

- Dana 19. listopada je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji **„Prijevare u EU financiranju; Okolnosti koje nije moguće predvidjeti”** u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 24. listopada je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji **„Izrada izvještaja (nacionalno financiranje)”** u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 26. listopada je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji **„Provedba podrški, izbjegavanje sukoba interesa, vidljivost aktivnosti”** u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 02. studenog je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji **„Pravni/Institucionalni okvir ESI fondova”** u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- U izvještajnom razdoblju SUZAH je kreirao dokument **“Analize članstva za 2023 godinu”** koristeći kao osnovu posjete udrugama članicama te kontinuiranu komunikaciju tokom dužeg perioda. U svrhu procjene kapaciteta udruga članica stvorena je posebna metodologija od strane SUZAH-a, s obzirom da metodologije i materijali dostupni u javnoj domeni nisu bili adekvatni za procjenu specifičnosti udruga koje djeluju u RH u području autizma. Osim procjene i okvirne podjеле udruga članica po njihovim kapacitetima ovaj dokument kreirati će i okvir podrške i suradnje s udrugama u narednom razdoblju. Kroz ovaj dokument SUZAH definira nekoliko alata koje će razvijati u 2024. Godini s ciljem bolje suradnje s udrugama članicama, jačanjem podrške i jačanjem kapaciteta kako SUZAH-a tako i udruga članica diljem Hrvatske. U konačnici, dokument se bavi i trenutnim nedostacima u javnim

politikama koje se bave područjem razvoja i podrške organizacija civilnog društva, primarno organizacija koje djeluju u području autizma.

- U izvještajnom razdoblju je kroz zajedničku aktivnost 8. Centra znanja izrađen je Konsolidirani izvještaj **Analize utjecaja financiranja iz EU fondova** za 8. Centar znanja
- Dana 04.11.2023 godine u Zagrebu je održana **Izvanredna skupština Saveza udruga za autizam Hrvatske**. Na skupštini je sudjelovalo 17 sudionika, predstavnici udruga članica te SUZAH-ov tim. Potrebno je posebno istaknuti činjenicu da su na ovoj skupštini u SUZAH primljene dvije nove članice.

Nakon dugog perioda u radu SUZAH-a u kojem nije bilo pristupanja novih članica izuzetno smo ponosni što su se u punopravno članstvo uključile Udruga Spectrum iz Donjeg Miholjca te Udruga Plavi cvijet iz Slavonskog Broda. Predstavnici obje udruge prezentirali su svoj rad pred ostatkom skupštine te su jednoglasno prihvaćeni

kao 13. i 14. članica SUZAH-a. Ovo je posebno značajan uspjeh u kontekstu jačanja članstva i prisutnosti SUZAH-a na prostoru Slavonije. Još u prethodnom strateškom planu definiran je problem slabe pokrivenosti ove regije te posljedicu da je postojalo manje informacija o uslugama i potrebama autistične zajednice iz ovog dijela Hrvatske.

- Dana 07. studenog je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Mogućnosti financiranja u novom finansijskom razdoblju (PULJP), Pojednostavljene troškovne**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 09. studenog je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „Kako kvalitetno prijaviti projekt (Administrativna provjera/procjena kvalitete)“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Naš edukacijski rehabilitator i voditelj programa Tomislav Cvrtnjak imao je priliku sudjelovati na međunarodnoj konferenciji o autizmu „**7th Balkan International Autism Conference**“ koja se održala 10. i 11. studenog 2023. u Tirani, glavnom gradu Albanije. Konferencija je održana na Medicinskom fakultetu u Tirani, a organizirana je uz podršku Svjetske organizacije za autizam (World Autism

Organisation). Tijekom dvodnevnog događaja održano je ukupno 15 predavanja, simultano na albanskom i engleskom jeziku. Predavači su bili stručnjaci iz različitih disciplina, uključujući psihologe, logopede, nutricioniste, liječnike različitih specijalizacija i istraživače u području autizma.

Sudjelovanje na konferenciji pružilo je priliku za komunikaciju i povezivanje sa stručnjacima koji se bave sličnim temama kao naša organizacija. Kroz godine smo uspostavili vrijedne kontakte s organizacijama diljem Europe i šire.

- To nam je omogućilo razmjenu znanja i iskustava, sudjelovanje u zajedničkim projektima te stvaranje veza s pojedincima koji dijele slične ciljeve. Smatramo da je međunarodna suradnja ključna za unapređenje kvalitete podrške koju pružamo, predstavljajući jedan od najvažnijih alata u našem djelovanju.
- Dana 13. studenog je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Provedba aktivnosti projekta**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 15. studenog je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Prihvatljive aktivnosti**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 21. studenog Nikola Tadić je kao član sudjelovao na 4. sjednici **Povjerenstva za OSI Grada Zagreba**.
- Dana 21. studenog je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Prihvatljivost troškova**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 22. studenog održana je cjelodnevna radionica o CERV programu EU u Skradu u organizaciji Ureda za udruge Vlade RH na kojoj je sudjelovao programski koordinator Saveza, Nikola Tadić u funkciji Nacionalne kontakt točke programa Građani, jednakost, prava i vrijednosti (CERV).
- Dana 23. studenog je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Radno zakonodavstvo; ugovor, rad i djelo, rad od kuće**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 28. studenog je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Korekcije, neprihvatljivi troškovi**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 30.11.2023. predsjednica Penko je sudjelovala na **Svečanoj sjednici Povjerenstva Vlade RH za osobe s invaliditetom** koja je održana u Sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu.

- Dana 30. studenog je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Sustav prigovora**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 01.12.2023. predsjednica Penko je sudjelovala na **118. sjednici Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku i 58. sjednici Odbora za obitelj, mlade i sport Hrvatskog sabora**, a na inicijativu pravobraniteljice za djecu, koja se održala u dvorani Hrvatskog Sabora, na temu „Nedostatni smještajni kapaciteti za djecu u alternativnoj skrbi“. Na sjednici se provela rasprava o postojećim smještajnim kapacitetima, postojećim problemima i o dalnjim mogućnostima djelovanja radi osiguravanja dostupnosti i kvalitete usluge smještaja i organiziranog stanovanja za djecu koja ne mogu živjeti u svojim obiteljima i kojoj su potrebne zakonima zajamčene socijalne usluge. Naš Savez je podržao ovu problematiku koja je od iznimne važnosti za populaciju s autizmom. Na sjednici su pored zamjenice pravobraniteljice, predstavnici iz raznih ustanova, UNICEFa, saborski zastupnici i predstavnici resora socijalne skrbi govorili o nedostatku stručnog kadra, prostornih uvjeta i smještajnih kapaciteta za djecu i omladinu, dominantno iz spektra autizma te drugim teškoćama. Ministarstvo socijalne skrbi je navelo podatke i istaknulo da se radi na povećanju smještajnih kapaciteta. Glavni je naglasak bio na problematici djece i omladine smještene u ustanove, važnosti podrške iz svih resora, o predugom zadržavanju u ustanovama, važnosti podrške obitelji kako bi se djeca vratila u svoje domove nakon pružene podrške.
- Predsjednica Lidija Penko je kao članica upravnog odbora aktivno sudjelovala na **Autism Europe Skupštini i Sastanku upravnog odbora** održanim online 02. i 03. prosinca.
- Dana 04. prosinca je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Mogućnosti nacionalnog financiranja; prijava na nacionalne natječaje**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 06. prosinca je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Odgovornost voditelja projekta**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 07. Prosinca Nikola Tadić je sudjelovao na online konferenciji i razmjeni iskustava u organizaciji Erste Fundacije iz Beča na temu „**Shrinking Space for Civil Society**“.
- Dana 07. prosinca je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Priprema ZNS-a**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 08. Prosinca održana je **Edukacija iz prikupljanja sredstava za misiju organizacije (fundraising)** pod vodstvom gđe. Mladenku Majerić kako bi se naše udruge članica kapacitirale po pitanju prikupljanja sredstva za organizacije civilnog društva. Kroz edukaciju, koja je trajala 3 sata prisutni su imali priliku educirati se o ovim temama:

- Fundraising kao strateška funkcija neprofitne organizacije
- Povezanost između fundraisinga i filantropije
- Jeste li spremni za fundraising?
- Kako do donatora?
- Komunikacija prema građanima
- Komunikacija prema tvrtkama
- Što možete učiniti sada, a što za šest mjeseci?

Nakon edukacije okupljene udruge su imali priliku i iskoristiti naknadno sat i pol individualne konzultacije.

- Kroz izvještajno razdoblje SUZAH je nastavio rad na projektu Zaklade Civitates koji vodi Kuća Ljudskih Prava, a uključuje široku koaliciju različitih organizacija civilnog društva s prostora RH te iz različitih područja djelovanja. Koalicija je aktivno radila na temi sužavanja prostora djelovanja civilnog društva, komunicirala oko manjkavosti u radu Savjeta za razvoj civilnog društva te problema nepostojanja nacionalnog strateškog dokumenta za razvoj civilnog društva.
- Dana 08. Prosinca Tomislav Cvrtnjak održao je edukaciju za nastavnice i stručne suradnice u V. gimnaziji u Zagrebu na temu „**Podrška autističnim učenicima u srednjoj školi**“. Fokus edukacije bio je na specifičnostima funkcioniranja autističnih adolescenata te kako to može utjecati na procese učenja i izvršavanje akademskih obaveza. Tijekom edukacije, predstavljene su različite strategije

prilagodbe okoline, postupaka podučavanja te vrednovanja i provjere znanja s ciljem omogućavanja školovanja autističnih učenika u uvjetima barem približno jednakim za sve učenike. Kroz praktične primjere, sudionici su stekli uvid u metode

koje mogu primijeniti u svakodnevnom radu kako bi stvorili poticajno okruženje za učenje za sve učenike. Nakon edukacije je održana diskusija u kojoj su nastavnici iznosili svoje nedoumice te dijelili iskustva iz situacija koje su im bile izazovne, za što su im ponuđeni konkretni savjeti i smjernice kako prevladati prepreke te pružiti podršku autističnim učenicima.

- Dana 11. prosinca je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Gospodarske djelatnosti udruga, Zakon o psihološkoj djelatnosti**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 12. prosinca Ivana Buljan Babić, mag. psych., održala je **edukaciju "Upravljanje stresom u kriznim vremenima"** koja će se baviti stresom i njegovim učincima na funkcioniranje obiteljske

zajednice. Edukacije je targetirana osvještavanju stresora, kakve su naše reakcije na stres te na koje načine se možemo suočiti sa i upravljati njime.

- Dana 14. prosinca Tomislav Cvrtnjak održao je edukaciju „**Što (ne) znamo o autizmu**“ kao prvu od četiri edukacije iz serije online edukacija UVOD U AUTIZAM, kojom se pružio sveobuhvatan uvid u najnovija saznanja o autizmu, suvremenim definicijama autizma, pristupima njegovom razumijevanju, relevantnim statistikama, uobičajenim karakteristikama autizma, procesu postavljanja dijagnoze te koracima nakon dijagnoze.
- Dana 18. prosinca su Tomislav Cvrtnjak i Nikola Tadić sudjelovali na Konferenciji s ciljem prezentiranja rezultata projekta "**Boravak u Frendofonu - jačanje kapaciteta udruge za pružanje usluge dnevнog boravka djece s poteškoćama u razvoju**" udruge Frendofon u prostorima udruge u okolini Karlovca.
- Dana 20. prosinca je Tena Veverka sudjelovala na edukaciji „**Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći, Zakon o pružanju usluga u turizmu**“ u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva kao priprema na Nacionalnu sustavnu podršku u 2024. godini.
- Dana 28. Prosinca Tomislav Cvrtnjak održao je edukaciju „**Kako oblikovati poticajno okruženje za autistično dijete**“. Ovo je druga od četiri edukacije iz serije online edukacija UVOD U AUTIZAM. U fokusu edukacije bile su metode prilagodbe i strategije koje pomažu u stvaranju poticajnog okruženja za autistično dijete, prilagodba djetetovim različitostima u ključnim područjima razvoja i funkciranja, uključujući komunikaciju, socijalne interakcije, uspostavljanje odnosa, regulaciju emocija i ponašanja, potrebu za strukturon i rutinom, senzorne različitosti te djetetove interesu.

Savez udruga za autizam Hrvatske je u ovom izvještajnom razdoblju povećao svoj angažman oko službene stranice SUZAH-a te službene Facebook stranice SUZAH-a. Jedna od bitnih stavki u 2023. je uspostavljanje SOS telefon za autizam te izmijena i proširenje dijela web-stranice koji se bavi samom temom autizma te pravima osoba s autizmom. Cilj ovih aktivnosti bio je jačanje vidljivosti Saveza te bolje informiranje opće javnosti o radu SUZAH-a.

PROJEKTI / PROGRAMI**1****„Razvojna suradnja kroz Centar znanja u području poboljšanja kvalitete življenja osoba s invaliditetom“**

Donator i ukupna vrijednost projekta: Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva/40.348,00 €

Mjesto provedbe projekta i trajanje: Područje RH/ 01.01. 2023 – 31.12.2023

Nositelj projekta SUZAH odgovoran za provedbu planiranih aktivnosti u sklopu programa podrške

Centri znanja za društveni razvoj djeluju kao organizacije koje provode sljedeće aktivnosti:

- analiza provedbe javnih politika i zakona u programskim područjima djelovanja Centra znanja,
- stvaranje modela otpornosti i održivosti civilnog društva,
- prijenos specifičnih znanja u Republici Hrvatskoj i u zemljama jugoistočne Europe, zemljama u području Euro-Mediterana i drugim zemljama kroz međunarodnu suradnju,
- više-programsko povezivanje Centra znanja u stvaranju uključive i solidarne Hrvatske, digitalne Hrvatske i zelene i održive Hrvatske.

2**„Prijelazno, pripremno razdoblje Nacionalne sustavne podrške“**

Donator i ukupna vrijednost projekta: Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva/26.226,00 €

Mjesto provedbe projekta i trajanje: Područje RH/ 01.07. 2023 – 31.12.2023

Aktivnosti prijelaznog razdoblja na Nacionalne sustavne podrške:

- jačanje kapaciteta Saveza za podršku udrugama članicama i jačanje zagovaračkih kapaciteta organizacije,
- sudjelovanje na 24 edukacije vezane uz pripremanje prijava na pozive, pripremanje i vođenje dokumentacije tijekom provedbe projekata, vođenje projekata te organiziranje poslovanja organizacije,
- obilazak udruga članica i kandidata za članstvo s ciljem ispitivanja potreba udruga članica s naglaskom na ispitivanje njihovih kapaciteta za prijavu i provedbu projekata.

3**„Mama i tata – znaju i stignu“**

Donator i ukupna vrijednost projekta: Ministarstvo socijalne politike i mladih/ 27.871,79 €

Voditelj projekta: Tomislav Cvrtnjak, mag.rehab.educ. (veljača 2022 – prosinac 2023. godine)

Mjesto provedbe projekta i trajanje: Zagreb/ 01.06.2020 – 31.05.2023.

Nositelj projekta SUZAH i partner CZSS Pula, CZSS Nova Gradiška i CZSS Dugo Selo

Ciljevi i glavni rezultati projekta:

Projekt podrške obiteljima djece s autizmom osmišljen je kao angažman stručnih osoba za čuvanje i rad s djetetom u odsutnosti roditelja kako bi došlo do razvoja skladne obiteljske zajednice. Putem projekta roditelji bi dobili prijeko potrebnu podršku kroz edukaciju o rehabilitacijskim metodama, mogućnost pravnog savjetovanja te sudjelovanje na radionicama psihološke podrške. Voditeljica projekta, osoba s iskustvom rada s djecom iz spektra autizma, izrađuje program aktivnost strukturirane brige u obiteljskom okruženju. Strukturirana briga uključuje korištenje znanstveno utemeljenih metoda rehabilitacije. Osim strukturiranih radionica za roditelje i djecu iz spektra autizma na kojima se stječu dodatna znanja, plan je projekta osigurati dvodnevno druženje osoba s autizmom i njihovih obitelji kako bi se izdvojili iz svakodnevne sredine i primijenili neke od metoda preporučenih od strane projektnog tima. Program također obuhvaća i nabavu didaktičkih igračaka i alata, educiranje izvoditelja projekta za provedbu strukturirane brige, te studijsko putovanje voditeljice projekta, izvoditeljice i djelatnika SUZAH-a s ciljem razmjene iskustva i dizanje kvalitete usluge u samom projektu. Kako bi se povećala informiranost javnosti i svijest o autizmu, distribuiraju se promotivni materijali koji sadrže informacije o autizmu, ali i o samom projektu. Putem partnerstva s Centrom za rehabilitaciju Pula, Nova Gradiška i Dugo Selo jačaju se kapaciteti područnog Centra kroz edukaciju i informiranje o autizmu i potrebama roditelja te SUZAH prikuplja podatke o uslugama ili nedostatku istih u području Pule, Nove Gradiške i Dugog Sela te okolice s ciljem budućeg razvoja aktivnosti u tom dijelu RH.

4**„Mama i tata – znaju i mogu“**

Donator i ukupna vrijednost projekta: Ministarstvo socijalne politike i mladih/ 25.000,00 €

Voditelj projekta: Tomislav Cvrtnjak, mag.rehab.educ.

Mjesto provedbe projekta i trajanje: Zagreb/ 01.06.2023 – 31.05.2025.

Nositelj projekta SUZAH i partner Hrvatski zavod za socijalni rad, PU Krk, PU Cres/Lošinj i PU Brač

Ciljevi i glavni rezultati projekta:

Aktivnosti usmjerene podizanju kvalitete života osoba s invaliditetom. Program „Mama i tata – znaju i mogu“ stvara inovativni informacijski kanal komunikacije (SOS telefon) te edukaciju obiteljima djece s autizmom i osobama s autizmom oko najrazličitijih tema vezanih uz područje skrbi za osobe/djecu s autizmom i ostvarivanju prava. Informirani roditelji kapacitirani su da pravovremeno i adekvatno reagiraju na različite potrebe svoje djece što znatno utječe na kvalitetu života djece/osoba s autizmom. SUZAH u provedbi programa usko surađuje s partnerima, tri podružna ureda Centra za socijalnu skrb Cres/Lošinj, Krk i Brač. Voditelj programa komunicira i surađuje s predstavnicima partnera Područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad s ciljem dogovora edukacije o autizmu za stručnjake zaposlenike. Uz to, programski tim održava kontinuirano komunikaciju s ciljem razmjene informacija i znanja te posljedično unaprjeđenje usluge korisnika Hrvatskog zavoda za socijalni rad kao partnera na programu „Mama i tata – znaju i mogu“.

5

„Platforma 50+“ - partnerstvo

Donator i ukupna vrijednost projekta: ESF /459.105,29 €

Udio SUZAH-a kao partnera: 25.000,00 €

Mjesto provedbe projekta i trajanje: RH/ 28.10.2020 – 27.10.2023.

Partneri: SOIH (nositelj projekta), Hrvatski savez udruga osoba s tjelesnim invaliditetom, Savez udruga za autizam Hrvatske, Hrvatska udruga paraplegičara i tetraplegičara, Hrvatski savez gluhih i nagluhih, Hrvatski savez slijepih, Savez društava multiple skleroze Hrvatske, Savez društava distrofičara Hrvatske, Hrvatski savez udruga invalida rada, Savez civilnih invalida rata Hrvatske, Hrvatski savez gluhoslijepih osoba „Dodir“, Hrvatski savez udruga osoba s intelektualnim teškoćama, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.

Ciljevi i glavni rezultati projekta:

Projekt se odnosi na 50 članaka UN-ove Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, koja promiče, štiti i osigurava potpuno i ravnopravno uživanje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda OSI. Trogodišnji projekt izravno će doprinijeti realizaciji Operativnog programa učinkovitih ljudskih prava, poput jačanja civilno-javnog partnerstva, pružanja pomoći građanima u prepoznavanju OSI i ostalih dionika kao vrijednih partnera u formuliranju i provedbi politike na svim razinama.

6

„Sport and Autism: from scientific diagnosis to the creation of a European pedagogical model (SACREE)“ - partnerstvo

Donator i ukupna vrijednost projekta: Erasmus+ Sport Europska komisija / 400.000,00 €

Udio SUZAH-a kao partnera: 57.750,00 €

Mjesto provedbe projekta i trajanje: Francuska, Belgija, Italija, Portugal i Hrvatska / 01.06.2022 – 31.05.2025

Partneri: Fédération Sportive des ASPTT (FSASPTT) – Francuska, Inovar Autismo – Portugal, Autism-Europe (AE) – Belgija, SS Romulea –SD aRL - Romulea Autistic Football Club – Italija, Laboratoire C3S Culture, Sport, Santé, Société - Université de Franche-Comté – Francuska

Ciljevi i glavni rezultati projekta:

Sacree ima za cilj bolju integraciju osoba s autizmom u sportske aktivnosti i društvo općenito, osiguravanjem pristupačnosti tjelesnoj aktivnosti, prilagođenoj njihovim potrebama kroz održiva rješenja. Projekt će pridonijeti stvaranju uključivog ekosustava koji se može preslikati posvuda u Europi. Također ima za cilj podići svijest među europskim sportskim klubovima, njihovim osobljem i korisnicima, kao i drugim stručnjacima, istraživačima i uključenim dionicima. Okupljajući aktere iz svijeta autizma, sporta i znanosti, projekt Sacree namjerava sukonstruirati **pedagoški model** utemeljen na dokazima, izgrađen na znanstvenoj komparativnoj studiji i terenskim testovima provedenim u različitim okruženjima i zemljama. Glavni cilj projekta Sacree je doprinijeti prepoznavanju **sporta** kao **alata za integraciju i inkluziju osoba s autizmom** te poticati europsko

znanje o sportu i autizmu. Osim povećanja kvalitete života osoba iz spektra autizma i njihovih obitelji, prijatelja i rodbine, projekt Sacree otvorit će nove horizonte dionicima i kreatorima politika Europske Unije u budućim akcijama za promicanje inkluzivnog i raznolikog društva.

7**„Sužavanje prostora za djelovanje i stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva“ - partnerstvo**

Donator i ukupna vrijednost projekta: Zaklada Civitates / 100.000,00 €

Udio SUZAH-a kao partnera: 6.000,00 €

Mjesto provedbe projekta i trajanje: Hrvatska / 01.01.2023 – 31.12.2024

Partneri: Centar za mirovne studije (nositelj projekta), Kuća ljudskih prava, Gong, Zelena akcija, Mreža mladih Hrvatske, RODA, Institut za političku ekologiju, Clubture, SUZAH

Ciljevi i glavni rezultati projekta:

Poboljšanje razine javnih sudjelovanje i građanski angažman u Hrvatskoj suprotstavljanjem fenomenu smanjivanja građanskog prostora i doprinos očuvanju i razvoju živog, jakog i otpornog civilnog društva. Koalicija ima za cilj to učiniti izgradnjom kapaciteta, mreža i saveza, podizanjem javne svijesti o pitanjima građanskog prostora i jačanje sudjelovanja u kreiranju politika.

U Zagrebu, 20.03.2024. godine

Predsjednica SUZAH-a

Lidija Penko